

Beslisnota voor de raad

Datum 2 oktober 2023

Openbaar

Onderwerp	Energietoeslag 2023
Versienummer	1
Portefeuillehouder	M.W.J. van Willigen
Informant	E.H. Molendijk
Afdeling	Maatschappelijke Ontwikkeling
Telefoon	(038) 4982824
Email	e.molendijk@zwolle.nl

Financiële gevolgen

Betreft doel	4.1.1 We bieden ondersteuning aan inwoners die terecht een beroep doen op het gemeentelijk vangnet zodat ze niet onder de Zwolse armoedegrens hoeven te leven
Begroting wijzigen	Ja
Dekking ten laste van	de algemene concernreserve

Bijlagen

- 1) Beleidsregel energietoeslag gemeente Zwolle 2023
- 2) Evaluatie energietoeslag 2022

De raad wordt voorgesteld te besluiten om:

Uit de algemene concernreserve 2,2 miljoen euro beschikbaar stellen voor de uitvoering van de energietoeslag 2023.

Datum 2 oktober 2023

Toelichting op het voorstel

Inleiding

De energietoeslag is bedoeld om huishoudens met een laag inkomen deels te compenseren voor de gestegen energieprijzen. De energietoeslag is aanvullend op andere maatregelen van het Rijk, zoals het ingestelde energieprijzplatform over 2023.

De energietoeslag 2023 is de tweede eenmalige energietoeslag. Gemeenten konden tot en met 30 juni 2023 een extra bedrag van € 500 als energietoeslag 2022 uitkeren. Dit kon vanwege een kasschuif van een deel van het budget van 2023 naar 2022. In Zwolle hebben we daar voor gekozen en is de energietoeslag 2022 neergekomen op een totaalbedrag van € 1.800. Daarvan is in april 2022 € 800 uitbetaald, in oktober 2022 € 500 en in maart 2023 nogmaals € 500.

De betaling van maart 2023 komt voort uit het budget dat de gemeente bij decembercirculaire 2022 heeft ontvangen. Vorige maand is het aanvullende deel van budget 2023 gecommuniceerd voor de energietoeslag 2023 van € 800.

Doordat het verdeelmodel voor de middelen voor de energietoeslag in 2023 is herijkt, ontvangen we in 2023 minder middelen voor dezelfde energietoeslag als in 2022. Dit hadden we niet voorzien en hebben nu te maken met een verwacht financieel tekort van 2,2 miljoen euro.

Nu het parlement het wetsvoorstel energietoeslag 2023 heeft aangenomen kunnen we overgaan tot het uitkeren van de energietoeslag van € 800 voor 2023.

Bereik energietoeslag 2022

In totaal is de energietoeslag 2022 10.588 keer verstrekt. Dit is inclusief 1.091 toekenningen aan studenten en 70 aan inwoners die schulddienstverlening door de gemeente wordt geboden (zijnde geen cliënten met een uitkering van de gemeente). De doelgroep van de energietoeslag 2023 zal grotendeels samenvallen met die van 2022, maar is niet per definitie gelijk. Voor een deel van de doelgroep zal het inkomen hoger of lager zijn geworden, waardoor zij geen of juist wel recht kunnen hebben op de energietoeslag 2023. Daarbij zijn de studenten voor de energietoeslag 2023 wettelijk uitgesloten. Net als dak- en thuislozen en jongeren tot 21 jaar.

Beoogd effect

We keren de energietoeslag 2023 zo snel mogelijk uit, en waar mogelijk nog in 2023, aan huishoudens met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum. Met deze eenmalige compensatie komen we onze inwoners tegemoet in hun stijgende lasten en zorgen we dat inwoners niet in de financiële problemen komen.

Argumenten

1.1 We kiezen ervoor om de energietoeslag beschikbaar te stellen voor degene die in 2023 een inkomen heeft tot 130% van het sociaal minimum en laten vermogen buiten beschouwing.

De gemeente heeft ten aanzien van een aantal punten (hoogte toeslag, bepalen inkomensgrens, wel of niet een vermogenstoets, doelgroep) beleidsvrijheid. We kiezen ervoor om deze beleidsvrijheid op dezelfde manier in te vullen als in 2022. We streven namelijk naar een uniform en herkenbaar

Datum 2 oktober 2023

minimabeleid, volgen de ingezette lijn bij de eerdere energietoeslagen en houden dezelfde inkomensgrens aan. We kunnen zo een grote groep inwoners snel ambtshalve een energietoeslag verstrekken.

1.2 We houden ons aan de gedefinieerde doelgroep in de wet energietoeslag 2023.

We keren daarom de energietoeslag 2023 niet uit aan studenten. Studenten hebben begin 2023 wel de €500 ontvangen, zij behoorden toen in Zwolle tot de doelgroep energietoeslag 2022. De regels zijn door de wet energietoeslag 2023 veranderd. Dit heeft Zwolle ongeveer 5,5 ton euro gekost.

Uitwonende studenten met een aanvullende beurs krijgen eenmalig een energietoeslag á €400 via DUO. Dit bedrag komt bovenop de tijdelijke verhoging van €164 per maand voor het studiejaar 2023-2024.

1.3 We betalen de energietoeslag 2023 zo snel mogelijk.

Een ambtshalve toekenning is mogelijk als vaststaat dat de persoon recht heeft op de energietoeslag. Als er recht is, wordt de energietoeslag automatisch betaald. Dit kan worden aangenomen bij huishoudens die algemene bijstand ontvangen of een uitkering IOAW of IOAZ of bijvoorbeeld vanaf 1 januari 2023 een Zwolse gemeentelijke financiële inkomensondersteunende voorziening heeft genoten. Een inschatting is dat het gaat om een groep van circa 7.000 inwoners. Zij zullen de energietoeslag zo snel mogelijk en uiterlijk in november ontvangen. Zij hoeven hier zelf niks te doen en worden hierover geïnformeerd. Een tweede groep inwoners bestaat uit inwoners die in 2022 in aanmerking kwamen voor de energietoeslag 2022 en waarvan we niet de inkomensgegevens 2023 hebben. Voor deze groep volgt een toets op inkomen door het Inlichtingbureau om vast te kunnen stellen of zij ook voor de energietoeslag 2023 in aanmerking komen. Als er recht is, wordt de energietoeslag automatisch betaald voor het einde van 2023. Daarnaast wordt ook voor de energietoeslag 2023 weer een aanvraagprocedure ingericht. Hiermee kunnen inwoners die recht hebben en die niet automatisch de energietoeslag ontvangen, zelf de energietoeslag 2023 aanvragen. Aanvragen is mogelijk vanaf medio december 2023.

1.4 Bij nieuwe aanvragen van de energietoeslag is de energietoeslag €800,-.

Door de keuze om een extra bedrag van € 500 als energietoeslag 2022 uit te keren aan de doelgroep van de energietoeslag 2022 is voor 1 juli 2023 is € 1.300 + € 500 aan energietoeslag 2022 uitgekeerd aan de doelgroep van de energietoeslag 2022.

Consequenties van bovenstaande is dat een inwoner die recht heeft op de energietoeslag 2023, maar niet de energietoeslag 2022 heeft ontvangen, € 800 ontvangt en geen € 1.300.

Dit verschil in energietoeslag is aanvaardbaar, omdat er voor 2023 meer inkomensmaatregelen zijn getroffen dan in 2022.

Risico's

Door de grote beleidsvrijheid bij de energietoeslag voor gemeenten zullen er net als in 2022 verschillen per gemeente zijn. Gemeenten vullen hun beleidsvrijheid anders in en maken verschillende keuzes en betalen verschillende bedragen aan verschillende doelgroepen uit. Dit maakt dat het voor inwoners snel onduidelijk waar zij recht op hebben. In onze communicatie zal hier extra aandacht aan besteed worden.

Datum 2 oktober 2023

Het energieprijzplafond loopt eind 2023 af. Er komt geen energietoeslag 2024 en de prijzen van energie zijn onzeker/grillig. Dit maakt dat Zwollenaren ook in 2024 geconfronteerd kunnen worden met hoge energielasten. Het Nibud geeft aan dat het verdwijnen van de energietoeslag een koopkrachtdaling voor de huishoudens met de laagste inkomens betekent. Het kabinet reserveert in totaal maximaal € 60 miljoen voor de heropening van het Tijdelijk Noodfonds Energie in de komende winter. Hiermee wordt een deel van de energierekening van een doelgroep met een laag inkomen en een hoge energierekening vergoed. Deelname van energiebedrijven aan de bekostiging van het noodfonds is een vereiste voor de verlening.

Financiën

De financiering van de energietoeslag loopt via het gemeentefonds. Dit betekent dat we voor de energietoeslag geen aparte financiële verantwoording aan het Rijk hoeven af te leggen. Het kabinet heeft in de begroting 2023 een bedrag gereserveerd voor de energietoeslag 2023. Het budget was in eerste instantie € 1,4 miljard voor 2023. Met een incidentele suppletore begrotingswet (ISB) werd € 500 miljoen naar 2022 geschoven, waardoor er € 900 miljoen voor 2023 is overgebleven.

Herijking budgetten

In 2022 zijn de middelen voor de energietoeslag verdeeld via het gemeentefonds via het cluster minimabeleid (algemene uitkering). Per 1 januari 2023 zijn de verdeelmodel van het gemeentefonds herijkt. Daarbij is verdeelmodel van het cluster minimabeleid opgegaan in één verdeelmodel voor het gehele cluster Participatie.

De herijking van de budgetten betekent dat we voor 2023 minder budget ontvangen dan in 2022. Voor het jaar 2022 heeft Zwolle voor de energietoeslag van €1.300 in totaal €13.136.963 ontvangen. Voor het jaar 2023 zal Zwolle in totaal €10.470.475, voor de energietoeslag van €1.300 ontvangen. Bij de decembercirculaire 2022 heeft Zwolle reeds €4.678.293,- ontvangen (voorschot 2023). De gemeente Zwolle zal nog €5.792.182,- ontvangen.

Aantal verwachte aanvragen 2023

Het verwachte aantal aanvragen, voor de energietoeslag 2023 o.b.v. doelgroep 2022, is ongeveer 9.500 keer. De prognose is dat de energietoeslag 2023 van € 800,- ongeveer 9.500 keer wordt uitgekeerd is circa 7,6 miljoen euro. De verwachte uitvoeringskosten bedragen €400.000,-.

Zoals gezegd betekent de herijking van de budgetten dat we voor 2023 minder budget ontvangen dan in 2022. De resterende middelen voor de energietoeslag 2023 €5.792.182,- zijn niet dekkend. Het verwacht tekort is circa 2,2 miljoen euro.

Communicatie

In de communicatie sluiten we aan bij de inwoners die in de problemen komen door een hoge energierekening. Op onze website en via de bekende communicatiekanalen wordt hierover gecommuniceerd. Zoals via social media kanalen van de gemeente en Sociale Wijk Teams, de gemeentepagina in de Peperbus en de huis aan huis bladen in Zwolle. We informeren ook de betrokken intermediairs.

In onze communicatie benadrukken we waarvoor de energietoeslag bedoeld is, namelijk voor de hogere energierekening. Dat het verstandig is de toeslag te reserveren voor de hogere jaarafrekening

Datum 2 oktober 2023

van de energieleverancier. We blijven ons inzetten als het gaat om mensen helpen bij geldzorgen en het voorkomen van geldproblemen en schulden. We hebben op onze site informatie en tips om geldproblemen te voorkomen. Zoals de onlinetool geldfit, geldplannen of de mogelijkheid voor hulp bij administratie. Deze mogelijkheden zal nog extra onder de aandacht worden gebracht.

Beleidsregels moeten na vaststelling worden gepubliceerd waardoor de regels externe werking krijgen. De beleidsregel zal worden bekendgemaakt op de gemeentelijke website en overheid.nl. Tevens komt het vastgestelde plan voor een ieder ter inzage in het Stadskantoor aan het Lübeckplein.

Vervolg

We hebben aan u toegezegd begin 2024 een Minima-effecten rapportage (MER) door Nibud te laten doorrekenen op basis van de cijfers 2024 om het effect op de huishoudboekjes goed in beeld te krijgen voor 2024.

In 2024 blijft het project Warm Thuis (www.warmthuiszwolle.nl) inwoners met een inkomen tot 130% ondersteunen bij het besparen van energie.

Openbaarheid

Ja

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

voorzitter, Peter Snijders

secretaris, Dick Emmer